

Lausuntopyyntö
Dnro 4/670/2007

Opetusministeriö/ Anna Vuopala
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Suomen Näyttelijäliitto – Finlands Skådespelarförbund ry pitää nykyistä, vasta uudistettua tekijänoikeuslakia pääpiirteiltään edelleen toimivana ja tasapuolisena. Laissa on huomioitu sekä tekijänoikeudenhaltijoiden että tekijänoikeuksia käyttävien tahojen tarpeita.

Tekijänoikeuspolitiikka ja tekijänoikeuslain uudistaminen

Pidämme tärkeänä, että tekijänoikeuspolitiikassa huolehditaan tulevaisuudessakin luovan työn tekijöiden suojasta ja luovan työn tekijöiden mahdollisuudesta saada elantonsa työnsä tuloksista.

Lainsäädäntömuutokset on tehtävä avoimesti ja jo valmistelussa on kuultava eri osapuolia kattavasti. Ei voida esimerkiksi pitää hyväksyttävänä, että tekijänoikeudenhaltijoita kuulematta tekijänoikeusasioista säädetään muussa lainsäädännössä.

Nykyistä tekijänoikeuslakia tulee kehittää tarvittaessa osauudistuksilla. Koska tekijänoikeuslaki koskettaa yhä useampaa toimijaa, tulee lakia selkiyttää siten, että laista on jokaisen luettavissa, miten toimitaan, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä.

Kuvatallenteella esiintyvän taiteilijan tekijänoikeudellista asemaa tulee vahvistaa

Kuvatallenteella esiintyvän taiteilijan oikeuksien tulisi olla vähintään yhtä kattavat kuin mitkä äänitallenteella esiintyvän taiteilijan oikeudet nykyisessä lainsäädännössä ovat.

Heikkomman osapuolen aseman vahvistaminen

TV- ja elokuva-alalla Suomessa sopimuskulttuuri on muihin Pohjoismaihin ja moniin eurooppalaisiin maihin verrattuna melko kehittymätön. Meiltä puuttuvat kattavat työehtosopimukset tai muut kollektiivisopimukset, joissa sovittaisiin myös tekijänoikeuksien luovuttamiseen liittyvistä ehdoista.

Tämä on johtanut siihen, että näyttelijät joutuvat henkilökohtaisissa sopimuksissaan erityisesti elokuvatyössä käytännössä luovuttamaan nk. ”kaikki oikeudet”. Luovutettavia oikeuksia ei useinkaan yksilöidä tai hinnoitella erikseen.

Esimerkiksi vuokraus- ja lainausdirektiivin 4 artiklan mukainen, tekijänoikeuslain 29a§:ssä säädetty tekijän oikeus saada korvausta vuokrauksesta ei nykyisessä sopimuskäytännössä nähdäksemme toteudu.

Tästä syytä emme näe mitään perusteltua syytä vahvistaa työnantajien oikeuksia olettamasaännöksillä tai työsuhdetekijänoikeudella. Päinvastoin – heikomman sopijapuolen eli taiteilijan asemaa tulisi vahvistaa. Esimerkiksi Ranskassa ja Saksassa on mahdollista saada tekijänoikeuskorvauksen peruste ja määrä ratkaistavaksi erityiseen elimeen, ellei korvaustasosta ole esim. työehtosopimuksen tasoista sopimusta.

Sopiminen on tekijänoikeuden toimivuuden perusta

Tekijänoikeuden perusta on oikeudenhaltijan oikeus määrätä teoksesta ja siitä maksettavasta korvauksesta. Samaa periaatetta tulee soveltaa myös uusiin tekniikoihin.

Tekijänoikeuksien kollektiivinen hallinnointi ja kollektiivisopimukset

Kollektiivinen sopiminen on tekijänoikeudenhaltijoiden ja käyttäjien kannalta toimiva ja taloudellinen vaihtoehto, jota olemme valmiit edelleen kehittämään ja lisäämään vastauksena nykyteknologian edellyttämiin haasteisiin. Nähdäksemme tämä ei edellytä uutta lainsäädäntöä.

Tekijänoikeuden haltijoiden mahdollisimman laaja sopimusvapaus ja nykyinen kilpailulainsäädäntö ovat riittävä ja paras tae markkinoiden oikealle kehitykselle.

Hyvitysmaksu

Suomalaiset ovat tottuneet siihen, että yksityinen kopiointi on ollut sallittua. Hyvitysmaksujärjestelmä on ollut käytännöllinen ratkaisu tähän tekijänoikeuden rajoitukseen. Tekniikan kehittyessä yksityiseen kopiointiin ja hyvitysmaksuun liittyvää lainsäädäntöä pitää kehittää vastaamaan muutoksia ottaen huomioon eri osapuolten intressit

Must carry – korvausoikeus

Tekijänoikeuslain 25i§:n mukainen siirtovelvoitteen alaisten kanavien edelleen lähettämiseen liittyvä korvausoikeus pitäisi edelleen kuulua tekijöiden haltijoiden taloudellisiin oikeuksiin.

Tekijänoikeuden haltijoille tulee palauttaa oikeus sopia myös edelleen lähettämiseen liittyvästä korvauksesta.

Verotus ja sosiaaliturva

Taiteilijoiden sosiaaliturvaa tulee kehittää ylipäätään ja samalla myös tekijänoikeustulon vaikutusta siihen.

Koska nykyisellään tekijänoikeustuloa ei huomioida ansioihin perustuvan sosiaaliturvan laskentaperusteessa, tekijänoikeustulo ei saisi myöskään missään tilanteessa vaikuttaa vähentävästi ansioihin perustuvaa sosiaaliturvaa.

Tekijänoikeustulo pitäisi olla mahdollista jaksottaa verotuksessa.

Helsingissä 1.6.2007

SUOMEN NÄYTTIELIJÄLIITTO – FINLANDS SKÅDESPELARFÖRBUND RY

Ville Sandqvist
puheenjohtaja

Elina Mäntylä
lakimies